

drig kunne lære noget af Europa. Her er et eksempel på, at man kan lære noget af en åben og fordomsfri tilgang til forfatningsproblemer.

Lad mig sige til indledning, at Det Radikale Venstre ikke er i tvivl om, at Danmark har brug for at få en ny grundlov. Ikke her og nu, det er ikke en hasteopgave, men vi har brug for at sætte en proces i gang, der kan føre frem til en ny og moderniseret grundlov.

For det første, fordi den nuværende grundlov er svær at forstå. Nu kan man sige, at en del juridiske tekster altid vil være vanskelige at forstå, og det har jeg fuld forståelse for. Jeg har såmænd også forståelse for det, som hr. Krarup og andre har sagt, at vi altså ikke kan skrive alting på en måde, så at alle kan forstå det umiddelbart.

Men jeg vil til gengæld påstå, at den danske grundlov i dag er skrevet på en sådan måde, at man helt unødigt forhindrer mennesker i at til egne sig, hvad der egentlig er meningen. Dette forståelighedsproblem anser jeg for at være af betydning. Jeg synes, det gør noget, at det er så vanskeligt at forstå både sproget og især den grundlæggende tankegang, der ligger bag.

Vi har været inde i en lidt omfattende diskussion i dag om, hvad der egentlig er forlægget til den danske grundlov. Det forekommer mig, at der efterhånden er ved at være almindelige enighed om, at det er den belgiske grundlov af 1830.

Den danske grundlov bærer jo i utrolig grad præg af netop at være skrevet på dette tidspunkt i den europæiske historie og den danske historie.

Det, der er vanskeligt at forstå i grundloven, er ikke kun visse sproglige mærkværdigheder, dem kan man nok komme uden om, men selve tankegangen. Den danske grundlov kan jo bedst betegnes som et folkestyre i forklædning.

Der står ingen steder, at det er et folkestyre. Der står ikke, at det er regeringen og Folketinget, der træffer en række vigtige afgørelser ved landets ledelse. Det er kongen, der gør det.

Kl. 17.30

Man gjorde sig umage med i 1849 at skrive grundloven på en sådan måde, at man skjulte for befolkningen og for majestæten, at magten i virkeligheden ikke var overgået, der var ikke sket noget særligt. Det var jo da en diplomatisk øvelse af et vist format, men i dag giver det ikke meget mening.

Både kongehuset og befolkningen især er modne nok til her i vore dage at forstå til bunds, hvordan virkeligheden ser ud, at det er regerin-

gen med ansvar over for Folketinget, der træffer de afgørende beslutninger for landets ledelse, og det bør også fremgå af forfatningen.

Derudover er der en ting, jeg gerne vil fremhæve her, fordi det ikke har været så meget fremme i debatten. Der er jo en lang række ting i vores forfatning, som vi i dag anser for at være gældende, men som ikke står i grundloven, og det er jo meget vanskeligt, vil jeg sige, for den læge læser at sætte sig ind i, hvad forfatningen egentlig mener, når der er en række bestemmelser eller regler af grundlovsrang, som ikke står i grundloven. Lad mig nævne nogle af dem.

Det mest indlysende er jo, at Højesterets prøvesesret ikke står i grundloven. Højesteret har tiltaget sig prøvesesretten. De kredsede om den i 1920 og senere, men slog fast med Tvinddommen, at Højesteret havde en ret til at vurdere lovens grundlovs-mæssighed og forkastede her en lov. Ikke alene havde de denne ret til at gøre det, men de var også klar til at gøre det, hvis de ville. Men det står faktisk ikke i forfatningen.

Der står heller ikke i forfatningen, at anklage-myndigheden i princippet er uafhængig af statsmagten. Det anerkendes i almindelighed, at det er sådan, men det står der ikke, og det bør selvfølgelig stå der.

Der står heller ikke i forfatningen, at det følger forudsætningsvis og er en sædvane, at Finansudvalget på Folketingets vegne kan give tilslutning til bevillinger. Sådan ved vi godt det er, men det er altså ikke noget, man får at vide, når man læser grundloven.

Endelig, og det er jo blevet et meget centralt problem i de senere år, står det ikke i forfatningen, at regeringen forud for at give tilslutning til beslutninger af større rækkevidde inden for EU skal møde frem for Folketingets Markedsudvalg eller Europaudvalget, som det hedder nu, for at fremlægge et forhandlingsoplæg.

Det er altså virkelig væsentlige, vigtige bestemmelser om dette demokratis funktion, som er underforstået, i hvert fald ikke skrevet ned, og som gør det svært at få et overblik over, hvad vores forfatning egentlig er for noget. Og jeg vil sige, at disse bestemmelser, der er nævnt her, vel må siges at have – nogle af dem helt klart, andre mest sandsynligt – forfatningsrang.

Et andet hovedargument for at ændre forfatningen er frihedsrettighederne. Det har været nævnt flere gange i diskussionen, det har været et godt, stort tema, at det danske katalog af frihedsrettigheder i grundloven er ret så tilfældigt og sporadisk og i hvert fald overhalet af en ud-